

System gwiazdkowy, ocenianie na
każdym kroku - studium socjologiczne
nad odcinkiem serialu „Czarne lustro”
pt. „Na łeb na szyję”

Patryk Daniel
Garkowski

**System gwiazdkowy, ocenianie na
każdym kroku - studium
socjologiczne nad odcinkiem
serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb
na szyję”**

**Patryk Daniel
Garkowski**

Patryk Daniel Garkowski: System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

ISBN: 978-83-8386-319-1

Data wydania: 27 lipca 2025 roku

Wydanie I

Wydawca: Patryk Daniel Garkowski

Projekt okładki: Patryk Daniel Garkowski

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

W naszym rzeczywistym świecie nie budzi zdumienia, kiedy różne osoby oceniają inne osoby albo kiedy ludzie nawzajem się oceniają. Na portalu społecznościowym Facebooku użytkownicy oceniają swoje zdjęcia, filmy czy wpisy. Reakcje w postaci polubień i nie tylko tam występują. Ludzkie aktywności, czyny są poddawane ocenom, kontrolowane, potępiane, krytykowane bądź aprobowane. W ramach norm społecznych występują normy obyczajowe, normy moralne oraz normy prawne, a ich naruszanie skutkować może sankcjami. Sankcje, czyli dolegliwości, kary dla jednostek, mogą być formalne albo nieformalne. Formalnymi sankcjami negatywnymi są: kara grzywny i kara więzienia, kara pozbawienia wolności, toteż kary wymierzane przez sądy. Z kolei sankcjami nieformalnymi mogą być: wyśmianie, wykpienie jednostki przez rówieśników, odizolowanie jej od danej grupy społecznej czy choćby z grupy nieformalnej jednostki wykluczenie.

W naszym rzeczywistym świecie występują także nagrody, wyróżnienia, różne udogodnienia i przywileje. Czyli przeciwieństwa sankcji negatywnych. Chociażby postawy godne podziwu, bardzo dobre zachowania mogą być przez społeczeństwo nagradzane odpowiednio. Nie ulega jednak wątpliwości, iż dalece bardziej istotniejsze w naszym społeczeństwie okazują się kary, wymierzane za naruszanie, za nieprzestrzeganie społecznych norm. Współcześnie gratyfikacje, nagrody odgrywają znacznie mniejszą od kar rolę.

Oto w naszym realnym świecie występuje tak zwana społeczna kontrola - ograniczająca ludzi. Ludzie są spętani wielorakimi normami, choćby normami prawnymi, których muszą przestrzegać, ażeby nie ponosić dotkliwych kar. Kontrola społeczna bazuje zarówno na sankcjach formalnych, jak i nieformalnych, ale i nie tylko na karach, lecz także i na nagrodach.

Oto w świecie przedstawionym odcinka serialu: „Czarne lustro”, mianowicie pierwszego odcinka trzeciego sezonu o tytule: „Na łeb na szyję” ludzie co chwila, praktycznie na każdym kroku oceniają siebie nawzajem gwiazdkami. Tytuł odcinka wskazuje zresztą na pęd ludzi z ów uniwersum za gwiazdkami, za szczęściem, za poprawą swojej sytuacji osobistej, bytowej. Ludzie z tamtejszego świata przedstawionego bardzo muszą uważać na swoje słowa, a także czyny. Niezbędne jest w tamtejszym świecie przedstawionym

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

ciągle, ustawiczne komunikowanie się z ludźmi, bowiem to stanowi okazję do otrzymywania przeokropnych gwiazdek - wpływających na pozycje, na statusy ludzi w tym strasznym, przedziwnym, przeokropnym świecie.

Tamtejszy wykreowany świat okazuje się istnym pastelowym koszmarem. Obywatele dają, przyznają sobie gwiazdki, oceniają się oni poprzez aplikację społecznościową po prostu cały czas, co chwila, na każdym kroku. Używają oni telefonów zintegrowanych z systemami soczewkowymi w oczach do oglądania wpisów, zdjęć, filmów na aplikacji społecznościowej i za te zdjęcia, wpisy ze zdjęciami czy filmy na aplikacji społecznościowej, jak i również za zachowania, postawy, uczynki wręczają sobie gwiazdki.

Mamy zatem do czynienia z nader specyficznym, interesującym naukowo systemem oceniania społecznego. Jednakże tamtejszy świat przedstawiony, tamtejszy system oceniania uważam za okropieństwo, za istny koszmar. Pełno w tamtejszym świecie przedstawionym niesprawiedliwości oraz podłości.

Jeśli chodzi o zachowania, o postępowania, działania ludzi to z reguły gwiazdki są natychmiastowo wystawiane po zaistnieniu danego zachowania, zdarzenia, toteż od razu po jego spostrzeżeniu, zauważeniu, społecznym odebraniu przez osobnika oceniającego czy przez grupę osób oceniających. Prawdopodobnie system soczewkowy rejestrując dane zachowania, umożliwia ich natychmiastowe ocenienie. Ale z drugiej strony system tamtejszy zdaje się nie wykluczać możliwości przyznania komuś oceny poprzez gwiazdki za zachowanie już przeszłe, bardzo dawne, nader odległe i minione. Wydaje się to słabą stroną, mankamentem owego systemu, zakładając, że tak można, iż jest to możliwe.

W rzeczonym systemie gwiazdkowym, ukazanym w ciekawym odcinku serialu, największa liczba gwiazdek do dania, wręczenia za pojedyncze zachowanie, działanie czy za pojedynczy wpis, film czy za pojedyncze zdjęcie to pięć. Pięć gwiazdek to zatem najwyższa możliwa ocena do wystawienia przez obywatela za coś pojedynczego, za pojedyncze działanie jednostki.

W tamtejszym świecie przedstawionym osobom dążącym do wysokich rankingów zależy na jak najlepszym ich ocenianiu, na przyznawaniu im najwyższej możliwej ilości gwiazdek. Dlatego takie osoby liczą się ze swoimi słowami, uważają na swe działania, na to co robią, bardzo się starają, gdy chodzi o komunikację społeczną, starają się takie osoby być nad wyraz uprzejme, sprawiać pragną miłe wrażenie wokoło. Generuje to w tamtejszym świecie sztuczność komunikacyjną. Wielu ludzi stara się nikogo nie krytykować, nikogo nie urazić - jeśli im zależy na gwiazdkach, na ich rankingach. Są też

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

oczywiście jednostki nie mile, nieprzyjemne - przykładem takiej osoby jest mężczyzna obsługujący na stacji zasilania pojazdów, który uprzejmiej dla niego Lacie wystawił niską ocenę, ponieważ uznał rozmowę z nią za niepotrzebną i przecież rozmowa z kobietą wytrąciła go z pewnej dla niego znacznie ciekawszej i dalece miłszej czynności...

Oto są w świecie przedstawionym osoby, którym wcale na gwiazdkach nie zależy, które są chociażby w kryzysach psychicznych albo które ten system odrzuciły w przeszłości, bo tak chciały z własnej woli. Takie jednostki zajmować mogą bardzo niskie pozycje w tamtejszej społecznej hierarchii. Osoby o niskich rankingach są dyskryminowane i piętnowane. Ich niskie rankingi świadczyć mogą o aspołeczności, o nieprawidłowych zachowaniach, o naruszaniu panujących norm społecznych. Nie mają takie osoby o niskich rankingach dostępu do pewnych udogodnień, przywilejów, które to mają prymowie, czyli osoby z wysokimi rankingami. Obecny w świecie przedstawionym system promuje hiperuprzejme, przesłodzone akty społecznej komunikacji, hiperuprzejmość, niewyrażanie jakiegokolwiek krytyki względem drugiej osoby.

A zatem wysokie rankingi, wysokie średnie zapewniać mogą dostęp do pewnych udogodnień, do przywilejów, do nagród w przedstawionym świecie i zapewniają jednostkom szczęście osobiste. Jak możemy zobaczyć i jak łatwo możemy zrozumieć, otrzymanie od kilku osób z rzędu najwyższej liczby możliwych gwiazdek za jakieś działanie, zdarzenie, zachowanie, czyli otrzymanie ciągiem po pięć gwiazdek od ludzi, to powód do zadowolenia, do szczęścia u ocenianej jednostki, do dumy. Taka sytuacja społeczna zapewnia poczucie szczęścia obywatelowi właśnie poddanemu ocenie.

Brat głównej bohaterki Lacie - Ryan, któremu aż tak bardzo na gwiazdkach, na swoim rankingu, statusie nie zależało jak jego siostrze, grał sobie w gry przy pomocy technologii rozszerzonej rzeczywistości, poprzez zakładanie specjalnych gogli, i podczas tych gier jego koledzy, znajomi wraz z nim grający mogli mężczyznę oceniać na przykład za dane dobre czy przyjacielskie zachowania, interakcje, postawy podczas wojennych gier. Tak samo oceniać ich mógł sobie Ryan. Wręczane podczas trwania gry multiplayer gwiazdki budowały, kształtowały ranking - średnią Ryana oraz rankingi innych graczy - uczestników społecznych interakcji.

W przedstawionym, dziwnym świecie, pastelowym koszmarze gwiazdki u każdej osoby automatycznie, błyskawicznie tworzą, budują średnią. Zliczanie rankingowe odbywa się automatycznie. Średnie owe są rankingami u jednostek. Na przykład, na początku odcinka serialu główna bohaterka, ambitna Lacie Pound ma ranking około 4.2,

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

czyli dość wysoki. Nie jest to jednak poziom prymowy, Lacie nie jest prymem, mając takowy ranking. Dążąca do poprawy swojego rankingu, statusu społecznego bohaterka chce swoją średnią zwiększyć - takie przejawia dążenie, taką ma ambicję. Przecież dzięki poprawie swojego rankingu będzie mogła otrzymać nagrodę - w postaci zniżki na czynsz wymagany za możliwość użytkowania luksusowego mieszkania w prestiżowej dzielnicy. Ambicje Lacie mają swoje materialne podłoże i nie są czymś odstającym od realiów tegoż przedstawionego świata. Wysoki ranking zapewnia profity, nagrody, udogodnienia. Prymowie, zatem osoby o wysokich rankingach, średnich, mogą korzystać ze specjalnych programów czy choćby mogą być szybciej obsługiwani. Lecz, jak wiadomo, ostatecznie ranking kobiety drastycznie ulega obniżeniu i Lacie spada na samo dno tamtejszej społecznej hierarchii. Ostatecznie kobieta trafia nawet do więzienia, a wówczas, w tym okresie soczewki z jej oczu zostają odczepione... Zresztą, spadek średniej Lacie łączy się z kryzysem psychicznym u tejże bohaterki.

Zatem najwyższa możliwa jednorazowa ocena, pochwała zachowania, postawy czy wpisu, zdjęcia albo filmu oznacza przyznanie danej osobie pięciu gwiazdek. A jedna gwiazdka to najniższa możliwa tam ocena, tak niska ocena jest w możliwości wyrazić dużą, ogromną krytykę, wielkie, intensywne potępienie konkretnej jednostki, największą możliwą dezaprobatę albo i największą możliwą złośliwość. W przedstawionym świecie oceniane są zarówno zachowania osób, jak i ich wpisy, zdjęcia, filmy umiejscowione w aplikacji, która to aplikacja stanowi nieodłączny element codzienności egzystujących obywateli. W odcinku serialu „Czarne lustro” do czynienia mamy ze społeczeństwem informacyjnym intensywnie korzystającym z aplikacji społecznościowej przypominającej Facebooka, aplikacji zintegrowanej z soczewkami obywateli.

Ludzie z tamtego świata przedstawionego, których możemy tutaj potraktować jako bohatera zbiorowego, mają w swych oczach soczewki, dzięki którym widzą na żywo, kto jak ma na imię i kto ma jaki ranking. I takie informacje nie rozpraszają obywateli, lecz stanowią dla nich informacje normalne, do których są przyzwyczajeni, zaadaptowani za sprawą procesu społecznego zwanego socjalizacją. Zaś skoro widać tak łatwo każdego ranking, to łatwo pewne osoby w świecie piętnować, dyskryminować albo etykietować... Niski ranking u danego człowieka wywołać potrafi zniechęcenie wobec nosiciela tak niskiej średniej, potrafi wywołać po prostu odrzucenie takiego niepryma. Zaś wysoki ranking u danej osoby świadczyć może, że jest to osoba w porządku, fajna, warta interakcji, warta zakolegowania się.

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

Oto dzięki systemowi soczewkowemu osoby mogą bezpośrednio mieć przed sobą oczami wpisy, zdjęcia, filmy person na aplikacji społecznościowej - wystarczy jedynie sunąć, przesunąć palcem po smartfonie ulokowanym w dłoni. Zatem tamtejszy system oceniania społecznego, tamtejsza aplikacja społecznościowa zintegrowane są z systemami soczewkowymi u obywateli. Zaś to może nad wyraz przeciążać obywateli, ich nerwowe układy. Korzystanie z takich technicznych wynalazków może bardzo jednostki przemęczać. Może je frustrować i irytować. W tym świecie przedstawionym trzeba się ciągle uśmiechać do innych ludzi, trzeba się bardzo starać społecznie, trzeba na każdym kroku sprawiać doskonałe wrażenie, pozytywnie kształtować swoją autoprezentację w otoczeniu. Główna bohaterka - Lacie zdaje się być naturalna tylko w kontaktach ze swoim bratem, a na zewnątrz nie może szczerze wyrażać swoich emocji, co bezsprzecznie prowadzi u niej do sfrustrowania, do frustracji u owej pierwszoplanowej bohaterki. W scenie na lotnisku Lacie wyładowuje swój gniew, uzewnętrznia się także emocjonalnie podczas wesela, gdzie jest gościem wówczas niechcianym.

Oto międzyludzkie kontakty w świecie przedstawionym są ogromnie męczące i nieznosne. W przedstawionym świecie jednostki chcące mieć wysokie rankingi tak się ze sobą komunikują, że te ich akty komunikacji wydają się być bardzo sztuczne, przesłodzone, irytujące, wręcz koszarne, ale też nie zawsze, co widzimy w scenie na stacji zasilania pojazdów, kiedy pracownik obsługi dla Lacie nie jest w ogóle, wcale miły.

Świat przedstawiony razi swoją sztucznością, epatuje jasnymi, pastelowymi, ciepłymi kolorami, które jedynie potęgują, wzmacniają nastrój grozy i potęgują, wzmacniają efekt społecznego koszmaru. Jasne, ciepłe, pastelowe kolory w przedstawionym świecie oddają tak naprawdę grozę tego straszliwego uniwersum. Tamtejszy pastelowy świat przedstawiony to doprawdy istny koszmar. Jest to jednocześnie świat zdeformowany, inny od naszego rzeczywistego.

Z gruntu zły system oceniania społecznego w tamtejszym przedstawionym świecie pełen jest okropieństw, mankamentów, wad. A jednak ten system tam występuje i ma się dobrze. Kwitnie on, prosperuje. Ludzie się na niego godzą, nie widzimy podczas trwania akcji filmu żadnych protestów wobec tegoż koszarne systemu oceniania gwiazdkami. Dla ludzi z tamtejszego przedstawionego świata obecny tam system stanowi coś zupełnie naturalnego.

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

Oto na przykład mogą występować takie sytuacje, że dana oceniona persona nie wie, od kogo dokładnie otrzymała przed chwilą niską ocenę, na przykład jedną gwiazdkę, bowiem wyświetlić się może taka oceniająca jednostka jako anonim. Czyli nie wiadomo dokładnie kto. System tamtejszy na to pozwala, co stanowi bardzo dziwne. Takie anonimowe oceny mogą być bardzo niesprawiedliwe i nierzetelne i nie podlegają one żadnej kontroli z zewnątrz. Oczywiście tak samo niesprawiedliwe, nieadekwatne oraz nierzetelne mogą być oceny poprzez gwiazdki wystawiane przez znane osoby, czyli nie przez jednostki anonimowe. Wieloracy obywatele bowiem w przedstawionym świecie nad swoimi ocenami poprzez gwiazdki się nie zastanawiają głęboko, dają oni natychmiastowo po zaistnieniu danego zachowania kogoś, wręcz automatycznie, bezwiednie, bezrefleksyjnie oceny, czyli gwiazdki. W oceniających reakcjach częstokroć nie ma żadnego stosownego zastanawiania się, nie ma głębokiego namysłu, nie ma głębszej refleksji. Oceny poprzez gwiazdki w tym świecie przedstawionym są nierzadko niesprawiedliwe i pozbawione dobra, rzetelności. Pewne oceny poprzez gwiazdki są wystawiane po prostu na wycucie. I nawet nie trzeba żadnego zachowania przejawiać, aby gwiazdki otrzymać, wystarczy po prostu mieć styczność przestrzenną z kimś. Na początku filmu przecież ów fakt społeczny możemy doskonale zaobserwować - kiedy Lacie uprawia aktywność fizyczną i nawet wówczas nie jest ona w stanie oderwać się od telefonu zintegrowanego z jej soczewkami.

Cały odcinek serialu pokazuje dobitnie, iż dawanie sobie gwiazdek przez obywateli z przedstawionego świata jest po prostu nierzadko niesprawiedliwe i nieadekwatne, nierzetelne. Zbytńia uprzejmość, płaszczenie się przed prymem przez osobę o stosunkowo średnim rankingu mogą być nagrodzone wcale nie maksymalną ilością gwiazdek, co widzimy w przypadku interakcji Lacie z pewną panią w windzie.

Oto ludzie mogą nawzajem dawać sobie najniższe oceny, czyli jedną gwiazdkę, złośliwie, na przykład takie niskie oceny mogą dawać sobie członkowie rodziny, dorosłe, sfrustrowane rodzeństwa. Takie dorosłe rodzeństwa mogą sobie nawzajem dokuczać poprzez wystawianie sobie najniższej możliwej oceny i w ten sposób wyrażać mogą nieprzyjazne stosunki rodzinne, interpersonalne względem siebie. W filmie nie ukazano oceniających się nawzajem dzieci, dlatego nie wiadomo, czy ten system obowiązuje wyłącznie osoby dorosłe, czy wszystkich ludzi, w tym dzieci, młodzież, w przedstawionym świecie.

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

Kierowcy taksówek mogą dawać niskie oceny (czyli jedne gwiazdki) osobom dorosłym, które zamawiają pojazdy, lecz nie wsiadają do zamówionych samochodów, krążowników na czas. Kierowcy taksówek mogą też nisko oceniać osoby, które ich irytują w trakcie podróży. W przedstawionym koszmarnym świecie bardzo łatwo można zarobić od kogoś najniższą ocenę. Bardzo łatwo można spaść z wysokiego rankingu do rankingu niskiego, co jest po prostu w tamtym świecie czymś strasznym i czymś, co może spowodować załamanie nerwowe.

Choćby za przypadkowe potrącenie kogoś, sąsiadki na przykład, można otrzymać najniższą możliwą ocenę, czyli jedną gwiazdkę. Tamtejsi ludzie dorośli wystawiają sobie gwiazdki praktycznie na każdym kroku, nawet nie musi zaistnieć jakieś zachowanie konkretne, aby przyznać komuś gwiazdki bądź gwiazdkę, wystarczyć może do dania gwiazdek jedynie napotkanie kogoś na swojej drodze. Oto więc choćby takie napotkanie się sąsiadów na przykład podczas joggingu, biegania porannego może skutkować wzajemnym nagrodzeniem siebie najwyższą ilością gwiazdek. To zresztą bardzo ciekawe socjologicznie, takie egzotyczne społeczne zjawisko...

Tam ludzie wykorzystują oceny gwiazdki do swoich celów, do wyładowywania swych frustracji, a także do czynienia złościwości. Tamtejszy system gwiazdkowy nie zapewnia dobra powszechnego.

Przedstawiony w odcinku serialu „Czarne lustro” system oceniania u społeczeństwa nowoczesnego i postindustrialnego bardzo silnie wpływa na życie wszystkich żyjących w tym świecie jednostek. Wysoki ranking zapewniać może profity, ulgi, nagrody. Osoby o wysokich rankingach, czyli średnich, to tak zwani prymowie. Są oni u szczytu tamtejszej społecznej hierarchii. Prymowie zatem to ci najlepsi. Prymowie mają wysokie statusy społeczne. Jednakże w serialu nie oznajmiono, czy jest jakaś minimalna wartość graniczna, ażeby być, zostać prymem. Oto do danych programów, udogodnień skierowanych do prymów trzeba mieć różne rankingi minimalne. W tej materii panuje zróżnicowanie, jednak wydaje się, że rankingi 3 i 4 to takie średnie, standardowe, przeciętne w ów świecie, podczas gdy prymowie mają średnie od 4.5 wzwyż.

Oto, jeżeli dany człowiek jest prymem, czyli jeśli posiada wysoki ranking, na przykład 4.8 albo 4.7, to w wywierającej znaczny wpływ na tamtejsze życie społeczne aplikacji społecznościowej jest podane, pod małym zdjęciem i danymi ów człowieka, iż to prym. Ludzie w tym społeczeństwie nowoczesnym dzielą się zatem na nieprymów i prymów.

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

W przedstawionym świecie występują bardzo poważne społeczne nierówności. Niektórzy są gorzej traktowani, a inni lepiej. Aby być tam traktowanym lepiej, należy mieć odpowiednio wysoką średnią - odpowiednio wysoki ranking osobisty. Dlatego tak ważne są w tym świecie koszmarnym gwiazdki.

Oto prymowie mają zdecydowanie lepsze traktowanie. Mają oni specjalne programy dla siebie, dla nich specjalnie dedykowane, mają oni specjalne udogodnienia, profity. Na przykład, aby móc uczestniczyć w specjalnym programie dla prymów w związku z mieszkalnictwem, trzeba mieć ranking co najmniej 4.5. Wówczas to, jeżeli chodzi o ten konkretny program mieszkaniowy, można dostać 20% zniżki na najem luksusowego mieszkania w pięknej oraz spokojnej dzielnicy. Aby jednak można było taką zniżkę otrzymać, należy mieć ranking co najmniej 4.5. Czyli dla uproszczenia rozważań można przyjąć, że prymowie to osoby mające rankingi co najmniej 4.5. Do takiego rankingu dążyła główna bohaterka - Lacie, chciała ona uzyskać zniżkę na luksusowe, nad wyraz drogie mieszkanie. Wykazywane ambicje obróciły się przeciwko tej bohaterce pierwszoplanowej...

W wielu sytuacjach uwiadamia się, że prymowie, osoby z wysokimi rankingami mają lepsze traktowanie. Gdy dwie osoby chorujące na nowotwór pragną skorzystać z eksperymentalnej terapii, ale może z niej skorzystać tylko jedna osoba, bo jest, bo przypada tylko jedno miejsce, to wybrana zostanie przez decydenta ta persona, która ma wyższą średnią. To pokazuje, jak istotne w tamtejszym uniwersum są rankingi osobników. Określone usytuowanie w hierarchii społecznej owego świata zapewnia właśnie ranking, czyli średnia będąca automatycznym zliczeniem gwiazdek.

Zupełnym przeciwieństwem kategorii prymów są osoby o rankingach niskich. Widzimy, iż pewien bohater ukazany w odcinku nie mógł wejść do środka budynku, do miejsca swojej pracy, ponieważ nie chciały mu się otworzyć drzwi. A te automatyczne drzwi nie chciały mu się otworzyć z powodu właśnie zbyt niskiego rankingu osiągniętego. Niskie oceny dawane mężczyźnie w postaci gwiazdek ukształtowały jego niską średnią, czyli osobisty ranking. Wynosił on w przypadku owej jednostki płci męskiej zaledwie 2.4. Mężczyzna ten poinformował Lacie o swojej sytuacji i powiedział jej, iż potrzebuje gwiazdek.

W istocie wszyscy żyjący w tamtym świecie przedstawionym ludzie gwiazdeczek potrzebują... Ciągłe, na każdym kroku... Tamtejsze obowiązujące normy obyczajowe zdają się po prostu nakazywać przyznawanie innym ludziom gwiazdek za każde pojedyncze

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

zachowanie, za każde pojedyncze wymierzalne, możliwe do ocenienia działanie.

Oceniane są również gwiazdkami same tylko styczności przestrzenne, co doskonale widzimy na początku akcji.

Lacie w pewnym momencie akcji filmowego dzieła miała ranking niski, mianowicie 2.8 i czekała wówczas jako autostopowiczka przy drodze, aż się ktoś zatrzyma i ją przewiezie. Wtedy to jakiś mężczyzna w samochodzie, widząc jej ranking, mimo że wcześniej jego żona doradziła zabranie czekającej z walizką kobiety, nie chciał jej zabrać, ponieważ po prostu autostopowiczka posiadała niski ranking. Oczywiście mężczyzna jej ranking widział dzięki zaawansowanej, powszechnej w ów świecie technologii. Warto tutaj zważyć, iż wtedy potrzebująca transportu Lacie uzyskiwała anonimowe niskie oceny, czekając jako autostopowiczka. Czyli dostawała po jednej gwiazdeczce po prostu za nic, dostawała niskie oceny, bo po prostu czekała na podwózkę. To dobitnie pokazuje patologiczność, obrzydliwość tamtejszego systemu oceniania społecznego poprzez gwiazdkowanie, czyli poprzez przyznawanie gwiazdek. W tamtejszym systemie ludzie o niskich rankingach są łatwo etykietowani i piętnowani, dyskryminowani. Z kolei prymowie mają dostęp do nagród, do różnych udogodnień, do przywilejów. Nierówności społeczne, nierówności w dostępie do usług, udogodnień w tamtejszym świecie w możliwości są generować frustracje u obywateli, poważne psychiczne kryzysy, problemy. Tam od razu widać, że osoby o wysokich rankingach są traktowane lepiej.

Wśród mnóstwa osób w świecie przedstawionym egzystujących, nie tylko wśród prymów, panują sztuczne, przesłodzone, niegłębokie relacje społeczne, oparte na zakłamaniu i fałszywości. Ludzie w tamtejszym świecie muszą bardzo uważać, ażeby nikogo nie urazić. Obrażanie kogoś, zirytowanie może być równoznaczne z otrzymaniem jednej gwiazdki, co obniża średnią - osobisty ranking. Dlatego tak tam ludzie uważają na to, co robią, jak się zachowują wobec siebie nawzajem. Diametralnie ważna jest w tamtym świecie przedstawionym hiperuprzejmość - między innymi uprzejmość taką wyraża się poprzez maksymalną ocenę, a więc poprzez przyznanie pięciu gwiazdek komuś, toteż konkretnemu organizmowi ludzkiemu.

Tam bardzo przestrzega się respektowania społecznych norm, w tym obyczajowych oraz prawnych. Nie można na innych ludzi krzyczeć, wrzeszczeć; używać wulgarnego języka nie można. Nie można szczerze wyrażać swojego zdania krytycznego o innych. Bowiem łatwo można za takie działania uzyskać dotkliwe kary - sankcje negatywne. Tam jedna gwiazdka to kara. Natychmiastowe obniżenie rankingu to w tamtejszym świecie

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

przedstawionym ciężka kara dla jednostek, mogąca wywołać rozpacz, wielki smutek.

W świecie przedstawionym występuje prócz tego kara więzienia dla tych organizmów, które bardzo źle się zachowują w społeczeństwie. Co znamienne, organizmy w takim rodzaju więzienia osadzone zostają pozbawione swych ultranowoczesnych soczewek.

Warto jeszcze troszeczkę zwrócić uwagę na przywileje dla osób z rankingami wysokimi. Przywileje te mogą łączyć się z uzyskiwaniem dostępu do usług, do zasobów, rzeczy.

Oto za ranking osobisty wynoszący 4 i więcej może następować błyskawiczna obsługa w związku z pojazdami, krążownikami. W pewnym momencie akcji filmu Lacie ma niższą ocenę od tej i potrzebuje pojazdu do transportacji - pragnie ona być druhną na weselu kobiety zaliczanej do kategorii prymów i uzyskać od tych prymów gwiazdeczki. Oto dla jej rankingu przysługuje wtedy tylko, jedynie super oszczędny krążownik, a zatem zawodny, zły model, czyli krążownik 2 (ileż z nim Lacie się namęczyła w trakcie podróży...).

Osoby o niskich rankingach są wręcz dyskryminowane przez tamtejsze koszarne i okropne społeczeństwo. Dowiedziawszy się o tym, jaki samochód jej przysługuje, Lacie pyta pracownika obsługi, czy jeszcze one są. A zatem mowa o starym, nienowoczesnym już modelu wehikułu. Samochód tenże nie zapewnił Lacie Pound komfortu podróży. Osoby z niskimi rankingami otrzymują dostęp do gorszych modeli pojazdów i pewnie nie tylko i wyłącznie do gorszych samochodów, ponieważ tak w tym świecie zostało ustanowione i przyjęte.

Lacie Pound dąży do polepszenia swojego rankingu, do podwyższenia swojego statusu społecznego, z tego też powodu decyduje się być druhną na weselu kobiety zaliczającej się do prymów, która niegdyś Lacie dokuczała, kiedy to obie kobiety były młodymi organizmami i uczyły się w placówce szkolnej. Dzięki rzeczonej okazji społecznej Lacie mogłaby znacznie poprawić swój ranking i ostatecznie uzyskać zniżkę na luksusowe mieszkanie, mogłaby ona skorzystać z prestiżowego programu dla prymów, gdyby jej się udało podczas wesela uzyskać od gości - tak wspaniałych osobistości najwyższe ilości gwiazdek. Główna bohaterka musi zatem dotrzeć do miejsca, gdzie wesele się odbędzie. Odległość okazuje się spora, niemała.

W scenie na lotnisku Lacie dowiaduje się od pracownicy, że lot został odwołany w wyniku incydentu z klientem. Okazuje się jednak, że jest jeszcze jedno miejsce na inny lot tego samego dnia, lecz tylko dla członków programu prymów, gdzie trzeba mieć minimum ranking 4.2. To nam uświadamia, że w świecie przedstawionym panuje pewna nieścisłość dotycząca tego, jaki trzeba dokładnie mieć ranking, ażeby być uznawanym za pryma.

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

Może po prostu nie ma takiej uniwersalnej granicy postawionej i do każdego udogodnienia, do każdego indywidualnego programu trzeba może, najprawdopodobniej, mieć inny minimalny ranking. Najpewniej tak. Ale od jakiego dokładnie minimalnego rankingu ma się na aplikacji społecznościowej widoczny status pryma? Nie wiadomo tego.

W tym zaś przywołanym przypadku, związanym z miejscem w samolocie, okazuje się, że Lacie nie ma takiego rankingu - czyli minimum 4.2, lecz ma ranking bardzo bliski tej wartości. Lacie denerwuje się, frustruje. A ludzie na lotnisku czekają w kolejce za nią. Pracownica prosi bohaterkę o złagodzenie słownictwa, co stanowi formę ustnego upomnienia. Lacie pragnie polecieć na ślub, ponieważ ma być druhną; wśród tamtejszych prymów na ślubie zgromadzonych mogłaby jako drużna zgromadzić wysokie oceny od osobistości, person z wyższych sfer. Pracownica oznajmia, że obsłuży następnego pasażera. Lacie awanturuje się, denerwuje; ona zemści i krzyczy. Wtedy to miarka się przebrała. Czekający w kolejce ludzie natychmiast, błyskawicznie wystawiają Lacie niskie oceny, wyrażające ich dezaprobatę względem zachowania niespokojnej kobiety, zakłócającej proces pasażerskiej obsługi. Pewien społeczny punkt graniczny został przekroczony - natychmiast zaczęły spływać oceny. Natomiast pracownica lotniska, podróżnych obsługująca, informuje, że wezwła ochronę. Do ochroniarza pracownica mówi o zastraszaniu, jak również o przekleństwach ze strony kobiety chcącej polecieć szybkim samolotem na ślub. Lacie ma właśnie poważny problem...

Oto ochroniarz wymierza sankcję kobiecie - za karę obniża jej ranking o jeden punkt. Czasowo będzie ranking Lacie obniżony. Ranking kobiety odzyskany zostanie za 24 godziny. Lecz prócz tego negatywne oceny w ramach kary mają być mnożone przez dwa, a to jeszcze bardziej zwiększa wymiar kary czy też sankcji. Ochroniarz radzi tych niskich ocen unikać bohaterce. Prosi on Lacie o natychmiastowe opuszczenie lotniska. Wymierzył on karę - sankcję formalną, ażeby zaprowadzić spokój, porządek. I przez ten cały czas nikt inny z kolejki nie został nadal, jeszcze obsłużony przez pracownicę lotniska. Powstało zamieszanie, zakłócające proces obsługi pasażerów. Lecz winna temu stanowi rzeczy, zachowująca się nieprawidłowo Lacie została natychmiast ukarana. Nawet pracownica lotniska, pasażerów obsługująca, wystawiła głównej bohaterce niską ocenę. Bo w tamtejszym świecie wykreowanym ludzie pragną oceniać siebie nawzajem gwiazdkami praktycznie na każdym kroku. Takie to tam panują egzotyczne, dziwaczne normy obyczajowe, moralne. Egzotyczne, dziwaczne i koszmarnie, ale ciekawe z naukowego punktu widzenia, socjologicznego. Nieocenienie kogoś gwiazdkami czy gwiazdką

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

skutkować tam może naruszeniem normy obyczajowej bądź moralnej.

Zważyć trzeba, iż w świecie przedstawionym występuje szczególnie zawód, a mianowicie zawód doradcy czy analityka/konsultanta w związku z rankingami, w związku z tym całym systemem oceniania poprzez gwiazdki. Na taki zawód występuje w ów świecie zapotrzebowanie. Taki doradca/analityk czy też konsultant udziela porad, ażeby osoby miały rankingi lepsze. W specjalnym pomieszczeniu taki człowiek widzi na ekranie sytuację danej jednostki i ocenia ją, widzi i ocenia gwiazdki, relacje społeczne swego klienta, widzi i ocenia, rozpatruje wykresy, diagramy społeczne związane z klientem, jego interakcje, strefy wpływów czy łuki popularności. Umie dostrzegać zatem pewne tendencje, pewne zjawiska społeczne. Lacie Pound odwiedza takiego analityka, ona korzysta z jego usług. Bardzo pragnie mieć wysoki ranking, wyższy niż aktualnie posiada. Tacy profesjonaliści potrafią na wykresach dostrzegać, w jakich porach doby jednostka jest zaangażowana, kiedy to otrzymuje niższe czy wyższe oceny - mniej albo więcej gwiazdeczek. Tacy analitycy mogą pomagać ludziom w poprawie ich rankingów. Lacie, która udała się do analityka, ażeby poprawić swój ranking do 4.5, została poinformowana, że to da się zrobić. I oznajmiona została przestroga przed publiczną kompromitacją, która mogłaby zaszkodzić rankingowi - średniej (na lotnisku oraz później na uroczystości weselnej Lacie takie kompromitacje publiczne miała, popełniła, bez wątpienia). Analityk początkowo zauważył, że za 18 miesięcy kobieta będzie mogła poprawić ranking do 4.5. Jednakże Lacie Pound odparła, że potrzebuje znacznie szybciej swój ranking poprawić. Wtedy to analityk oznajmia o zjawisku społecznym skoku - czyli o otrzymywaniu gwiazdek od ludzi z wyższych sfer, będących na wysokim poziomie społecznym, od ludzi z wysokimi statusami osiągniętymi. On zauważa, mówi o tym, że większość interakcji ma Lacie z ludźmi z niższych sfer. Od pracowników obsługi Lacie dostaje pięć gwiazdek, czyli od osób niezbyt wysoko usytuowanych w tamtejszej społecznej hierarchii. Zatem Lacie mogła według analityka poprawić swój ranking, ona mogła swój łuk popularności wzmocnić znacząco, jeżeli zaimponowałaby jakoś personom zaliczanym do tak zwanych prymów (tacy prymowie mieli właśnie być na weselu, zgodnie z otrzymaną przez Lacie listą gości). Pięć gwiazdek otrzymywanych co chwila od najlepszych to powód w tamtejszym świecie do szczęścia, satysfakcji, do dumy, mogą takie oceny od prymów wywoływać efekt sprzężenia zwrotnego i doprowadzić do społecznego awansu u jednostki ocenianej.

Dawna koleżanka Lacie ze szkoły - Naomi, której druhną Lacie bardzo pragnęła być, to właśnie prymka. Gdyby nie była ona prymką, Lacie pewnie nie chciałaby do tak okropnej

Patryk Daniel Garkowski:

System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

dla niej w przeszłości osoby na ślub przybywać. Przecież Naomi w odległej przeszłości Lacie dokuczała, trzymała się Naomi Lacie, aby podkreślać swój wygląd zewnętrzny - zgodnie z zasadą kontrastu; Naomi była postrzegana jako chodzący ideał, a Lacie nie. Ponadto ich kontakt dawno się urwał. To nie były w istocie żadne przyjaciółki. Naomi jednak początkowo pragnęła mieć Lacie za druhnę, bo to było dobre według uczynionej analizy, po prostu społecznej kalkulacji. Ona zaproponowała Lacie funkcję drużyny, tę społeczną rolę, kierując się raczej taką samą kalkulacją społeczną co Lacie Pound. Lecz oto wszystko zmieniło się, kiedy Lacie miała niski ranking - wtedy Naomi jej za druhnę mieć absolutnie nie chciała - bo jakże by chciała mieć za druhnę jednostkę o tak niskim rankingu... Reakcje, zachowania Naomi pokazują dobitnie, jak w tamtejszym przedstawionym świecie ludzie się zachowują wobec siebie nawzajem. Wielu tam ludzi jest obłudnych, fałszywych wobec siebie. Jeśli ktoś ma bardzo niski ranking, to może zostać natychmiast odrzucony i napiętnowany. Natomiast z prymami ludzie o niższych rankingach chcą się zadawać, bo dzięki temu mogą na tym zyskiwać i mogą polepszać swoje rankingi, statusy społeczne osiągane.

Bez wątplenia przedstawiony w odcinku serialu „Czarne lustro” świat to przeokropny koszmar. Tak ja uważam. Nie chciałbym na pewno choćby przez jeden dzień w tak obrzydliwym uniwersum funkcjonować jako jednostka. Obowiązujący w tamtejszym przedstawionym świecie system społeczny nagradza okropne, udziwnione społeczne kontakty i społeczne interakcje, a wcale nie bierze pod uwagę, wcale nie nagradza przywilejami, udogodnieniami choćby osiągnięć naukowych czy artystycznych - tak wynika z zaprezentowanych uwarunkowań przedstawionego świata. W ów świecie przedstawionym wystarczy komuś subiektywnie się nie spodobać, ażeby natychmiast otrzymać najniższą ocenę, czyli jedną gwiazdkę. W ukazanym, zademonstrowanym świecie kontakty społeczne, interakcje społeczne są po prostu wymuszane przez formalny system społeczny obowiązujący, prawnie uznawany, legalny, co jest bezsprzecznie okropne oraz obrzydliwe. Przecież w tamtejszym świecie przedstawionym bez interakcji z innymi ludźmi nie da się po prostu uzyskiwać gwiazdek... Dla osób nieudzielających się towarzystwo, dla samotników, osób lubiących samotność - czyli takich jak ja, owy świat przedstawiony to istny koszmar, to istne piekło. Pastelowe, jasne, ciepłe kolory w filmie obecne tylko ten koszmar, tamtejszą grozę podkreślają i wzmacniają.

Patryk Daniel Garkowski:

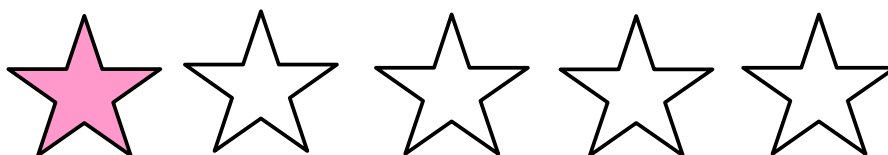
System gwiazdkowy, ocenianie na każdym kroku - studium socjologiczne nad odcinkiem serialu „Czarne lustro” pt. „Na łeb na szyję”

Infografika - system gwiazdkowy w przedstawionym świecie

Najwyższa możliwa ilość gwiazdek do przyznania za jedno zachowanie, za jeden wpis albo za jedno zdjęcie czy za jeden film osoby poddawanej ocenie to pięć gwiazdek (5).

Natomiast przyznanie komuś jednej gwiazdki oznaczać może najwyższy możliwy stopień wyrażenia dezaprobaty, krytyki czy złośliwości względem ocenianego osobnika, niższej oceny wystawić się już nie da od jednej gwiazdki.

Gwiazdki w przedstawionym świecie oceniają jakość różnych ludzkich działań, interakcji. Gwiazdkami oceniane są w tym uniwersum wpisy, zdjęcia, filmy na aplikacji społecznościowej, jak również zachowania, postawy, działania ludzi w przestrzeni realnej (na żywo, w przestrzeni niewirtualnej). Także same styczności przestrzenne mogą być oceniane gwiazdkami, na przykład kiedy widzą się osoby z jednej dzielnicy podczas spaceru czy podczas biegania, wtedy to napotkanie kogoś znajomego to okazja do obopólnego zysku, do wzajemnej nagrody społecznej w postaci pięciu gwiazdeczek.

Częstokroć ludzie nie zastanawiają się głęboko nad swymi ocenami i wystawiają gwiazdki jakby na wyczucie, bez odpowiedniego namysłu. Rodzi to może poważne niesprawiedliwości i frustracje w przedstawionym świecie. Bardzo trudno jest tam funkcjonować... Osoby lubiące samotność, unikające kontaktów społecznych, towarzyskich miałyby w takim świecie przedstawionym istne piekło, istny koszmar.